

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2025/128

Karar Sayısı : 2025/273

Karar Tarihi : 25/12/2025

R.G. Tarih - Sayı : 17/3/2026-33199

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Bakırköy 1. Asliye Ticaret Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun

A. 616. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinin,

B. 621. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinde yer alan “*Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması...*” ibaresinin,

Anayasa'nın 2., 10., 35., 36. ve 74. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

OLAY: Limited şirket ortağının şirketten çıkarılması talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un itiraz konusu kuralların da yer aldığı;

1. 616. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Genel kurulun devredilemez yetkileri şunlardır:

...

h) Bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması.

...”

2. 621. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Aşağıdaki genel kurul kararları, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabilir:

...

h) Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması.

...”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI'nın katılımlarıyla 3/6/2025 tarihinde yapılan ilk

inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Özge ULUKAYA tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükümleri, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Sınırlama Sorunu

3. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması hâlinde bu hükümlerin iptali için Anayasa Mahkemesine başvururmayaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunmasının yanı sıra iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte kurallardır.

4. 6102 sayılı Kanun'un 616. maddesinin (1) numaralı fıkrasının itiraz konusu (h) bendinde bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması, limited şirket genel kurulunun devredilmez yetkileri arasında sayılmıştır. Anılan Kanun'un 621. maddesinin (1) numaralı fıkrasının itiraz konusu (h) bendinde ise bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla limited şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması genel kurulun önemli kararları arasında gösterilmiş ve söz konusu kararın temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabileceği düzenlenmiştir.

5. İtiraz yoluna başvuran Mahkemede bakılmakta olan davanın konusu, iki ortağı bulunan limited şirket ortaklarından birisinin ortaklıktan çıkarılması talebine ilişkindir. Bu itibarla bakılmakta olan davanın konusu gözetildiğinde itiraz konusu kuralların esasına ilişkin incelemenin "*iki ortaklı limited şirketler*" yönünden yapılması gerekmektedir.

B. Genel Açıklama

6. 6102 sayılı Kanun'un 124. maddesinin (2) numaralı fıkrasında limited şirketler, anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerle birlikte sermaye şirketleri arasında sayılmıştır.

7. Anılan Kanun'un 573. maddesinin (1) numaralı fıkrasında limited şirketin bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret ünvanı altında kurulacağı; esas sermayesinin belirli olup bu sermayenin esas sermaye paylarının toplamından oluşacağı; (3) numaralı fıkrasında ise kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için limited şirket kurulabileceği hükme bağlanmıştır. Kanun'un 574. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da limited şirketlerin ortak sayısının elliyi aşamayacağı belirtilmiştir.

8. Ortaklıktan çıkarılma, bir ortağın, iradesi dışında şirketle olan bağının ortadan kaldırılmasıdır. Limited şirketlerde ortaklıktan çıkarma 640. maddede düzenlenmiştir. Söz konusu maddenin (1) numaralı fıkrasında şirket sözleşmesinde, genel kurul kararı ile bir ortağın şirketten çıkarılabileceği sebeplerin düzenlenebileceği belirtilmiştir. Maddenin (3) numaralı fıkrasında şirketin talebi üzerine ortağın mahkeme kararıyla haklı sebebe dayanılarak şirketten çıkarılması

hâlinin saklı olduğu öngörülmüştür. Bu itibarla haklı sebebin varlığı hâlinde limited şirket ortağının mahkeme kararıyla ortaklıktan çıkarılması söz konusu olabilecektir.

9. 641. maddenin (1) numaralı fıkrasında şirketten ayrıldığı takdirde ortağın esas sermaye payının gerçek değerine uyan ayrılma akçesini isteme hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Buna göre haklı sebep nedeniyle mahkeme kararıyla limited şirketten ayrılmasına karar verilen ortağa esas sermaye payının gerçek değerine uygun bir ayrılma akçesinin verilmesi gerekmektedir.

10. 642. maddenin (1) numaralı fıkrasında ayrılma akçesinin şirketin kullanılabilir bir öz kaynak üzerinde tasarruf etmesi, ayrılan kişinin esas sermaye paylarının devredilebilmesi veya esas sermayenin ilgili hükümlere göre azaltılması hâllerinde ayrılmayla muaccel olacağı belirtilmiştir. Söz konusu maddenin (3) numaralı fıkrasında ayrılan ortağın ayrılma akçesinin ödenmeyen kısmının şirkete karşı bütün alacaklılardan sonra gelen bir alacak oluşturacağı, bu hususun yıllık raporda kullanılabilir öz kaynak tutarının tespitiyle muaccel hâle geleceği öngörülmüştür.

11. 636. maddenin (3) numaralı fıkrasında ise haklı sebeplerin varlığı hâlinde her ortağın mahkemeden şirketin feshini isteyebileceği, mahkemenin talep yerine davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebileceği belirtilmiştir.

C. Anlam ve Kapsam

12. 6102 sayılı Kanun'un 616. maddesinin (1) numaralı fıkrasının itiraz konusu (h) bendinde bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden talepte bulunulması limited şirket genel kurulunun devredilemez yetkilerinden biri olarak düzenlenmiştir.

13. Anılan Kanun'un “Önemli kararlar” başlıklı 621. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendine göre ise bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılmasında temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması gerekmektedir. Söz konusu bentte yer alan “*Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması...*” ibaresi itiraz konusu diğer kuralı oluşturmaktadır. Kurallar “*iki ortaklı limited şirketler*” yönünden incelenmiştir.

14. Buna göre bir ortağın limited şirket ortaklığından çıkarılmasına karar verilmesi talebiyle dava açılabilmesi yeterli çoğunluğun sağlandığı bir genel kurul kararının varlığıyla mümkün olacaktır. Dolayısıyla kurallara göre iki ortaklı limited şirketlerde esas sermayenin salt çoğunluğuna sahip olmayan ortağın diğer ortağı ortaklıktan çıkarmak için mahkemeye başvurmak üzere genel kurulun karar alması mümkün değildir.

15. Yargıtay kararlarında da iki ortaklı şirketlerde ortak sayısı yönünden nisabın sağlanmasının mümkün olmaması nedeniyle çıkarma davasının açılmayacağı kabul edilmektedir (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E.2016/4753, K.2017/7190, 13/12/2017; E.2019/3224, K.2020/2963, 17/6/2020).

Ç. İtirazın Gerekçesi

16. Başvuru kararında özetle; itiraz konusu kurallar nedeniyle iki ortaklı limited şirketler yönünden bir ortağın ortaklıktan çıkarılmasının imkânsız hâle geldiği, kollektif şirketler yönünden tek bir ortağa tanınan çıkarma davası açma hakkının iki ortaklı limited şirket ortaklarına tanınmamasının eşitlik ilkesiyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralların Anayasa'nın 2., 10., 35., 36. ve 74. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

D. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

17. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kurallar, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 40. ve 48. maddeleri yönünden incelenmiştir.

18. Anayasa'nın "*Çalışma ve sözleşme hürriyeti*" başlıklı 48. maddesinin birinci fıkrasında "*Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir.*" denilmek suretiyle çalışma özgürlüğünün bir parçası olan teşebbüs özgürlüğü herkes yönünden güvenceye bağlanmıştır. Teşebbüs özgürlüğü, her gerçek veya özel hukuk tüzel kişinin tercih ettiği alanda iktisadi-ticari faaliyette bulunmak üzere teşebbüs kurabilmesini, dilediği mesleki faaliyete girebilmesini ve faaliyeti ile mesleğini devletin veya üçüncü kişilerin müdahalesi olmaksızın dilediği biçimde yürütebilmesini ifade etmektedir (AYM, E.2023/136, K.2024/127, 27/6/2024, § 8; E.2024/163, K.2025/41, 11/2/2025, § 36).

19. Öte yandan Anayasa'nın 40. maddesinin birinci fıkrasında "*Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlâl edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir.*" denilmiştir. Anılan hükme göre kişilerin yargı makamları ile idari makamlar önünde haklarını arayabilmelerine kolaylık ve imkân sağlanması anayasal bir zorunluluktur. Bu zorunluluk, temel hak ve özgürlüğü ihlâl edilen ya da ihlâl edildiğini iddia eden kişilerin ilgili yargı veya idari merciler nezdinde şikâyetlerini dile getirmesi hususunda devlete gerekli ve yeterli mekanizmaları oluşturarak uygun koşulları sağlama yükümlülüğü getirmektedir (AYM, E.2019/102, K.2019/99, 25/12/2019, § 16).

20. Bu çerçevede Anayasa'nın anılan maddesinde güvence altına alınan etkili başvuru hakkı; anayasal bir hakkının ihlâl edildiğini ileri süren herkese hakkın niteliğine uygun olarak iddialarını inceletebileceği makul, erişilebilir, etkili, ihlalin gerçekleşmesini veya sürmesini engellemeye ya da sonuçlarını ortadan kaldırmaya elverişli idari ve yargısal yollara başvuruda bulunabilme imkânının sağlanmasını teminat altına almaktadır (AYM, E.2019/102, K.2019/99, 25/12/2019, § 17).

21. Bu itibarla teşebbüs özgürlüğü kapsamında olduğu anlaşılan ekonomik bir amaç için kurulan limited şirketlerin ve ortaklarının faaliyetlerinin yerine getirilmesiyle ilgili olarak devletin gerekli koşulları sağlama fonksiyonunu ne ölçüde yerine getirdiğinin Anayasa'nın 40. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

22. Anayasa'nın 48. maddesinde güvence altına alınan teşebbüs özgürlüğü devlete, teşebbüslerin ortakların fiillerine karşı korunmasını sağlayacak mekanizmalar oluşturma pozitif yükümlülüğünü de yüklemekle birlikte bu yükümlülüğün, şirket ortaklarına şirketin hukuki varlığını sona erdirmeden diğer bir ortağı ortaklıktan çıkarabilme imkânının sağlanmasını güvence altına almadığının altı çizilmelidir. Şirketlerde ortaklık ilişkisinin ne şekilde sonlandırılacağının tespitinde, diğer bir ifadeyle ortakların birbirlerine karşı korunması pozitif yükümlülüğünün gerektirdiği mekanizmaların belirlenmesinde kanun koyucunun belirli ölçüde takdir yetkisi bulunmaktadır. Bununla birlikte ortakların birbirlerinin fiillerine karşı korunması pozitif yükümlülüğü kapsamında getirilen mekanizmaların da Anayasa'nın 48. maddesi kapsamında kaldığı kabul edilmelidir.

23. 6102 sayılı Kanun'un 640. maddesinin (3) numaralı fıkrasında limited şirket ortaklarının haklı sebeplerle -şirketin hukuki varlığı sona ermeden- diğer bir ortağın ortaklıktan çıkarılmasına karar verilmesini mahkemeden isteme hakkının onlara tanındığı görülmektedir. Bu hükümle limited şirketin ve ortaklarının şirket bünyesindeki faaliyetlerinin devamlılığının sağlanması amaçlanmıştır. Bir şirket ortağının haklı sebeple şirketten çıkarılması mekanizmasının şirketin hem hukuki varlığının sona ermesini önleyen hem de ticari alandaki faaliyetlerine daha etkin ve verimli bir şekilde devam etmesini sağlayan bir çare olduğu açıktır. Zira şirket çatısı altında belli hedeflerin

yerine getirilebilmesi uyumlu bir iş birliğini gerektirmekte, çıkarma kurumu da bir yandan iş birliğini bozan durumu ortadan kaldırmakta diğer yandan da şirketin hukuki varlığını sürdürmesini sağlamaktadır. Bu itibarla kanun koyucunun şirketin faaliyetlerinin devamlılığını sağlama amacı doğrultusunda oluşturduğu *çıkarma* mekanizması çerçevesinde şirketin ve ortaklarının talepte bulunulabilmesi teşebbüs özgürlüğü kapsamında değerlendirilmelidir.

24. İtiraz konusu kurallarda şirketin mahkemeden bu yönde talepte bulunabilmesinde temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun sağlandığı bir genel kurul kararının bulunması şartı aranmıştır.

25. Kurallarda öngörülen şartlar dikkate alındığında eşit pay sahibi iki ortağın olduğu limited şirketlerde haklı sebeplerin varlığı hâlinde bir ortağın diğer ortağın şirketten çıkarılması için talepte bulunmasının, bu konuda genel kurulun karar almasının mümkün olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca ortaklardan birinin esas sermayenin salt çoğunluğunu elinde bulundurmaması durumunda haklı nedenle bir ortağın şirketten çıkarılması da mümkün değildir. Başka bir ifadeyle itiraz konusu kurallar kapsamında iki ortaklı limited şirketlerde şirketin faaliyetlerine devam etmesine engel olan ya da davranışları sebebiyle şirketten çıkarılmayı gerektirecek nitelikteki haklı nedenleri ortaya çıkaran ortağın şirketle bağının sona erdirilmesine, böylelikle şirketin amacına uygun şekilde varlığını sürdürmesine imkân tanınmadığı anlaşılmaktadır.

26. Öte yandan anılan Kanun'un 636. maddesinin (3) numaralı fıkrasına göre haklı sebeplerin varlığı hâlinde şirket ortağının mahkemeden şirketin feshini talep etmesi durumunda mahkemenin -istem yerine- davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme hükmedebileceği düzenlenmiştir. Dolayısıyla limitet şirkette bir ortağın şirketten çıkarılması ancak şirketin feshinin talep edilmesiyle mümkün olacaktır. Ancak bu durumda ortağın şirketten çıkarılması ya da başka bir çözüm yoluna başvurulması doğrudan mahkemenin takdirine bırakılmıştır. Ayrıca bu kapsamda ortağa tanınan şirketin feshini talep etme hakkı doğrudan şirketin faaliyetlerinin devam etmesini engelleyen diğer ortağın şirketten çıkarılması sonucunu doğurmamakta olup bilakis fesih talebi haklı nedene dayanan davacı ortağın şirketten çıkarılmasına neden olabilmektedir.

27. Bu itibarla itiraz konusu kurallarla, iki ortaklı limited şirketlerde şirketin faaliyetine devam etmesini engelleyen ortağın şirketten çıkarılması için diğer ortağa doğrudan ya da genel kurul vasıtasıyla talepte bulunma imkânının tanınmaması suretiyle iki ortaklı limited şirketlerin devletin, teşebbüs özgürlüğünün korunması pozitif yükümlülüğü kapsamında getirilen bir imkân olduğu anlaşılan çıkarma mekanizmasının kapsamı dışında tutulması, pozitif yükümlülükler kapsamında sağlanan hakların ihlal edildiği iddialarına karşı etkili başvuru mekanizması sağlama yükümlülüğüyle bağdaşmamaktadır.

28. Açıklanan nedenle kurallar “iki ortaklı limited şirketler yönünden” Anayasa’nın 40. ve 48. maddelerine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Kadir ÖZKAYA, Yıldız SEFERİNOĞLU, İrfan FİDAN, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL ve Ömer ÇINAR bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralların Anayasa’nın 2. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa’nın 40. ve 48. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınması nedeniyle Anayasa’nın 2. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kurallar Anayasa'nın 40. ve 48. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 10., 35., 36. ve 74. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

29. Başvuru kararında özetle, itiraz konusu kuralların uygulanmaları hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun;

A. 616. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinin “*iki ortaklı limited şirketler*” yönünden,

B. 621. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinde yer alan “*Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması...*” ibaresinin “*iki ortaklı limited şirketler*” yönünden,

yürürlüğün durdurulması taleplerinin, koşulları oluşmadığından REDDİNE 25/12/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V. HÜKÜM

13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun;

A. 616. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinin;

1. Esasına ilişkin incelemenin “*iki ortaklı limited şirketler*” yönünden yapılmasına OYBİRLİĞİYLE,

2. “*iki ortaklı limited şirketler*” yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Kadir ÖZKAYA, Yıldız SEFERİNOĞLU, İrfan FİDAN, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL ile Ömer ÇINAR'ın karşıoqları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B. 621. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinde yer alan “*Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması...*” ibaresinin;

1. Esasına ilişkin incelemenin “*iki ortaklı limited şirketler*” yönünden yapılmasına OYBİRLİĞİYLE,

2. “*iki ortaklı limited şirketler*” yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Kadir ÖZKAYA, Yıldız SEFERİNOĞLU, İrfan FİDAN, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL ile Ömer ÇINAR'ın karşıoqları ve OYÇOKLUĞUYLA,

25/12/2025 tarihinde karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Rıdvan GÜLEÇ

Üye

Recai AKYEL

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye

Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye

Selahaddin MENTEŞ

Üye

İrfan FİDAN

Üye

Kenan YAŞAR

Üye

Muhterem İNCE

Üye

Yılmaz AKÇİL

Üye

Ömer ÇINAR

Üye

Metin KIRATLI

KARŞIOY

Mahkememiz çoğunluğu tarafından 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 616. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinin ve 621. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinin iki ortaklı limited şirketler bakımından Anayasa'nın 40. ve 48. maddelerine aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiştir. Aşağıda belirttiğimiz gerekçeler ile söz konusu düzenlemelerin Anayasa'ya aykırı olmadığı kanaatinde olduğumuzdan, çoğunluğun iptal yönündeki görüşüne katılmıyoruz.

TTK'nın 616. maddesinin birinci fıkrasında limited şirketlerde genel kurulun devredilemez yetkileri belirtilmiş olup, dava konusu edilen (h) fıkrasında “*Bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması*” düzenlemesine yer verilmiştir. Yine TTK'nın 621.maddesinde önemli kararlar başlığı altında genel kurulda alınacak önemli kararlara ilişkin nisaplar düzenlenmiş, maddenin ilk fıkrasında sayılan genel kurul kararlarının, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabileceği belirtilmiştir. Dava konusu 621. maddesinin (h) fıkrasında, “*Bir ortağın haklı sebepler dolayısıyla şirketten çıkarılması için mahkemeye başvurulması ve bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebepten dolayı şirketten çıkarılması*” düzenlemesine yer verilerek, bir ortağın ortaklıktan çıkarılmasının önemli kararlardan olduğu, temsil edilen oyların en az üçte ikisinin ve oy hakkı bulunan esas sermayenin tamamının salt çoğunluğunun bir arada bulunması hâlinde alınabileceği belirtilmiştir.

Mahkememiz çoğunluğu tarafından iptal gerekçesi olarak, dava konusu kanuni düzenlemeler nazara alındığında, iki ortaklı limited şirketlerde şirketin faaliyetine devam etmesini engelleyen ortağın şirketten çıkarılması için diğer ortağın doğrudan ya da genel kurul vasıtası ile

talepte bulunmasına imkân tanınmadığı, devletin teşebbüs özgürlüğüne yönelik ihlal iddialarına karşı etkili giderim mekanizması sağlamadığı, bu nedenlerle dava konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu belirtilmiştir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 124. maddesinde, ticaret şirketlerinin anonim şirket, limited şirket, komandit şirket, kollektif şirket ve kooperatif olduğu, kollektif ve komandit şirketin şahıs şirketi olduğu, anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş şirketlerin ise sermaye şirketi olduğu, yine aynı Kanun'un 42. ve 43. maddelerinde bu şirketlerin tüzel kişiliğe sahip olduğu belirtilmiştir. Tüzel kişiliği haiz olmayan adi ortaklık ise, Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenmiştir.

Kanunkoyucu şirketin ortağının haklı sebeplerle ortaklıktan çıkarılmasında tek bir usul belirlememiş, şirketin türüne, ortaklık yapısına ve ortakların sorumluluklarına göre farklı usuller öngörmüştür. Örneğin Türk Ticaret Kanunu'nun 253 vd. maddelerinde kollektif şirketlerde ortaklardan birinin şirketten ayrılması ve çıkarılması hususları düzenlenmiş olup, ortağın iflası, şirketin feshinin ihbarı, haklı nedenlerin varlığı hallerinde belirli koşullar altında ortaklıktan çıkarmanın mümkün olduğu belirtilmiştir. Kanunun 257. maddesinde ise, iki ortaklı kollektif şirketlerde haklı sebeplerin varlığı hallerinde ortaklıktan çıkarılma hususu özel olarak düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, *“Yalnız iki kişiden oluşan bir kollektif şirkette, ortaklardan birinin şirketten çıkarılmasını gerektiren haklı sebepler varsa, diğer ortağın istemi üzerine mahkeme fesih ve tasfiyeye karar vermeksizin şirketin bütün iş ve işlemleri, varlıkları, alacak ve borçlarıyla davacı ortağa bırakılmasına ve diğer ortağın şirketten çıkarılmasına karar verebilir. Bu hâlde, çıkarılan ortak hakkında 262 nci madde hükmü uygulanır”*. Yine Türk Ticaret Kanunu'nun 328. maddesinde *“(1) Kollektif şirketlerin sona ermesine, tasfiyesine ve ortakların şirketten çıkma ve çıkarılmasına ilişkin 243 ilâ 303 üncü madde hükümleri komandit şirketlerde de uygulanır. Ancak, şirket sözleşmesinde aksine bir hüküm bulunmadıkça komanditerin ölümü veya kısıtlanması şirketin sona ermesi sonucunu doğurmaz”* düzenlemesi öngörülerek, iki ortaklı kollektif şirketlerde ortaklıktan çıkarılmaya ilişkin hükümlerin komandit şirketler açısından da geçerli olduğu belirtilmiş olmaktadır. Görüldüğü üzere kanunkoyucu, iki ortaklı kolektif şirketler ve komandit şirketler açısından, limited şirketlerden farklı olarak, haklı nedenlerin varlığı halinde mahkemeye başvuruyu ve ortaklıktan çıkarmayı özel olarak düzenlemiş ve kolaylaştırmıştır. Bunun en önemli nedeni, kollektif şirketlerde ortaklar, şirketin borçlarından dolayı müteselsilen ve kişisel malvarlığı ile de sorumlu iken, limited şirketlerde ortakların, şirketin borçlarından dolayı sorumluluğu koymayı taahhüt ettiği sermaye ile sınırlı olmasıdır.

Anayasa'nın 48. maddesinde teşebbüs hürriyeti yanında sözleşme hürriyeti de güvence altına alınmıştır. Söz konusu maddede, herkesin, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahip olduğu, özel teşebbüsler kurmanın serbest olduğu, devletin, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alacağı belirtilmiştir. Buna göre, şirketlere ilişkin teşebbüs hürriyetinin şirketin ortaklar arasında bir sözleşmeye dayandığı nazara alınarak değerlendirilmesi zorunluluk arz etmektedir. Sözleşme özgürlüğü, sözleşmeyi yapma, taraflarını, içeriğini ve şeklini belirleme, sözleşmeyi sona erdirmeye özgürlüklerinden oluşur. Buna göre, Devletin borçlar hukuku ve ticaret hukuku alanlarında sözleşme özgürlüğüne müdahalesi Anayasa'nın 48. maddesi uyarınca, ancak piyasanın rekabet koşullarına uygun ve kararlılık içinde çalışması ve sosyal amaçlara uygun yürümesi için çok sınırlı olmalıdır.

Türk Ticaret Kanunu'nda tacir olmaya bağlanan sonuçlardan biri de “basiretli tacir” olup, tacirin ticaretine ilişkin bütün faaliyetlerinde basiretli hareket etmesi gerekir. Buna göre, hukukumuzda düzenlenen şirket tiplerinden birini kuracak ya da kurulmuş bir şirkete ortak olarak dahil olacak kişinin, ileride ortaklıktan çıkarılabilmenin limited şirketlere göre nispeten daha kolay olduğu bir ortaklığı tercih edebileceği kuşkusuzdur. Limited şirketlerde haklı sebeple ortaklıktan

çıkarma, özellikle de azınlığın veya yüzde elli pay sahibi ortağın çıkarabilmesi mümkün değilken şahıs şirketlerinden olan kollektif şirketlerde veya komandit şirketlerde yukarıda belirtildiği üzere bu husus mümkün kılınmıştır. Basiretli olması gereken bir tacirin girişimde bulunurken, hukuk sisteminin öngördüğü kuralları dikkate alarak, hangi şirkete ortak olacağını seçebilmesinin önünde bir engel bulunmamaktadır. Yine söz konusu kişiden/tacirden seçtiği ortaklık türünün ve buna dair sözleşmenin koşullarına uyması da beklenmektedir.

Basiretli bir girişimci, yatırım yaparken veya girişimde bulunurken hangi ortaklığı hangi koşullarla tercih ettiğini tespit ederek sonuçlarını öngörmelidir. Bir sermaye şirketine ortak olurken üçüncü kişilerin veya çoğunluk ya da yüzde elli pay sahibi ortakların menfaatleri de gözetildiği için çıkarılmanın güçleştirildiğini daha baştan bilen basiretli yatırımcı, bunun karşılığında ise sadece koyduğu sermaye ile sınırlı olmanın getirdiği menfaatlerden de yararlanabilmektedir. Buna karşılık girişimci, şahsi malvarlığı ile sorumlu olma külfeti karşısında ortaklıktan çıkarılmanın kolay olduğu bir şahıs şirketine de ortak olabilir. Bu nedenlerle, sorumluluğun, koyulması taahhüt edilen sermaye ile sınırlı olan limited şirkete ortak olmayı tercih eden bir kişinin şahıs şirketlerinde mevcut olan ortaklıktan daha kolay çıkarılma müessesesini de talep etmesi Anayasa'nın 48. maddesine uygun düşmemektedir. Aksi halde piyasanın kurallarına uygun ve kararlılık içinde çalışmasına yönelik tedbir alması gereken devletin, bu tedbirler konusundaki takdir marjı da önemli ölçüde daralmış olacaktır.

Limited şirketlerde ortakların sorumluluğu sınırlı olduğundan, şirketten çıkarmanın kolaylaştırılması, özellikle azınlık ortaklarının çoğunluk hisseye sahip ortakları şirketten çıkarabilmelerinin mümkün kılınması şirketin sermayesinin azalmasına yol açabilecektir. Ortaklıktan çıkarmanın objektif sebepler dahil herhangi bir haklı sebeple mümkün kılınmasının doğal sonucu çıkarılan ortağa şirket tarafından ayrılma akçesi olarak para ödenmesidir. Bu durumda sorumluluğu konulan sermaye ile sınırlı olan şirketle kısa veya uzun vadeli olarak iş yapan diğer işletmeler ve alacaklılar zarar görebilir. Şirketten çıkarılma yalnız şirket ortaklarını ilgilendiren bir mesele olmadığından ticaret hayatında yer alan şirketle iş yapabilecek diğer işletme ve alacaklıların da menfaatlerinin gözetilmesi gerekmektedir. Kollektif şirketlerde ortakların kişisel ve sınırsız sorumlulukları dolayısıyla bir ortağın şirketten çıkarılması alacaklıların durumunu kötüleştirmezken, limited şirketlerde böyle bir durum mümkün değildir. Ortakların kişisel sorumlulukları olmadığı için, çıkarılan ortağın payının üstelik gerçek değer üzerinden ödenmesi şirketin sermayesini azaltacak ve şirket alacaklılarının durumunu kötüleştirecektir. Bu nedenle de limited şirketlerde ortakların sınırlı sorumluluğunun ticari yaşam bakımından etkileri dikkate alındığında dava konusu kuralın iptali şirket alacaklıları açısından olumsuz sonuçlar doğuracaktır.

Mukayeseli hukuk incelendiğinde, limited şirketlerde ortaklıktan çıkarılma müessesini düzenleyen ülkeler bulunduğu gibi, bu konuda düzenleme yapmayan ülkelerin de olduğu görülmektedir. İsviçre Borçlar Kanunu'nun 823. maddesinde, haklı bir sebep mevcutsa şirketin, bir ortağın çıkarılması için mahkemede dava açabileceği, ayrıca anasözleşmede, belirli sebeplerin varlığında ortaklar genel kurulunun ortakları şirketten çıkarabilmesinin öngörülebileceği düzenlenmiştir. Aynı Kanun'un 808b maddesinin (1) numaralı fıkrasının (8) numaralı alt bendi uyarınca bir ortağın ortaklıktan çıkarılması için mahkemeye başvurma yönündeki genel kurul kararının temsil edilen oyların en az üçte ikisinin çoğunluğu ve oy kullanma hakkının kullanılabilmesi toplam sermayenin salt çoğunluğuyla alınması gerekmektedir. Çıkarılması istenen ortak, dava açma kararının oylandığı genel kurulda oy kullanma hakkına sahiptir (Art. 806a, OR). Bu durum, nitelikli çoğunluğa sahip bir ortağın çıkarılmasının engellenmesine neden olabilmektedir. Çıkarılan ortağın, sermaye payının gerçek değerine gelen bir tazminat alma hakkı (Art. 825 Abs. 1, OR) vardır. Öte yandan limited şirketlerde ortakların şirketin feshini isteme hakkı mevcut olup, pay sahibi fesih davası açsa bile (Art. 821 Abs. 3, OR) mahkeme feshin uygun olmadığını değerlendirerek, şirketin devam eden değerini korumak amacıyla fesih yerine ortağın

paylarının şirkete devredilmesi ve gerçek değerinin ödenmesi (yani buy-out) şeklinde bir başka uygun çözüme karar verebilir.

Alman hukukunda, ortağın haklı sebebe dayanılarak çıkarılması konusunda açık bir yasal düzenleme bulunmamakla birlikte doktrinde ve uygulamada, ortağın haklı sebeplerin varlığında mahkeme kararı ile çıkarılabileceği hususunda görüş birliği vardır. Alman Limited Şirketler Kanunu uyarınca (m.60), genel kurulda bu kararın şirketin feshinde olduğu üzere, oyların 3/4'üne dayanan nitelikli bir çoğunluk ile alınması gerektiği kabul edilmektedir. Ayrıca, Türk hukuku ve İsviçre hukukundan farklı olarak Alman hukukunda, bir ortağın limited şirketten haklı sebeple çıkarılması davası açılabilmesi için alınacak genel kurul kararında çıkarılacak ortağın oy hakkı bulunmamaktadır. Nitekim Alman Limited Şirketler Kanunu'nun oydan yoksunluğu düzenleyen 47. maddesinde aleyhine dava açılacak ortağın, buna ilişkin genel kurulda oy kullanamayacağı açık bir şekilde ifade edilmektedir.

Fransız hukukunda limited şirketlerin karşılığı SARL ile ilgili hükümler, Ticaret Kanunu'nun L.223-1 ve L.223-43 maddeleri arasında yer almaktadır. Fransız hukukunda limited şirketlerde diğer bir ortağın ortaklıktan çıkarılma hakkının yasal zemini, şirketin sermaye yapısına ve ortaklık sözleşmesine bağlı olarak İsviçre veya Alman hukukundakinden önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Sabit sermayeli Fransız Limited Şirketlerinde (SARL) genel bir ortaklıktan çıkarma hakkı veya çekilme ilkesi yasal olarak tanınmamaktadır. Değişken sermayeli şirketlerde ise, ortaklara çekilme hakkı tanınmıştır. Nitekim Fransız Ticaret Kanunu'nun 231-6 maddesinde, aksi kararlaştırılmadıkça ve L. 231-5. maddenin birinci fıkrasının uygulanması kaydıyla, her ortak uygun gördüğü zaman şirketten ayrılabilmesi, genel kurulun esas sözleşme değişikliği için belirlenen çoğunluk ile bir veya daha fazla ortağın şirket üyeliğinden ayrılmasına karar verme hakkını sahip olabileceği, kendi isteğiyle veya genel kurul kararıyla şirket üyeliğinden ayrılan ortağın, ayrıldığı tarihte mevcut olan tüm yükümlülüklerden dolayı beş yıl boyunca ortaklara ve üçüncü kişilere karşı sorumlu kalacağı belirtilmiştir. Kanunda (L.223-30), genel kurulun ana sözleşmede ancak 3/4 oy çokluğuyla değişiklik yapabileceği düzenlenmiştir. Yine Fransız Medenî Kanunu'nun 1844-7 maddesinde, bir ortakla ilişkilerin, şirketin devamını imkânsız hâle getirmesi halinde, herhangi bir ortağın mahkemeden şirketin feshedilmesini isteyebileceği belirtilerek, ortaklıktan çıkarılamama halinde mahkeme yoluyla şirketin feshi mümkün kılınmıştır.

Avrupa Birliği hukukunda ise, anonim şirketlerin aksine limited şirketlere ilişkin kabul edilmiş bir tüzük veya yönerge bulunmamaktadır. Avrupa Birliği Komisyonu, limited şirketlere ilişkin bir tasarı hazırlamış ise de bu Tasarı 2014 yılında geri çekilmiştir.

Türk hukuku açısından kanunkoyucu, mukayeseli hukuk örneklerini de dikkate alarak İsviçre hukukundaki sistemi benimsemiş ve azınlığın, çoğunluk paya sahip ortağı veya yüzde elli ortak sahibinin diğerini çıkarabilmesini tercih etmemiştir. Bununla birlikte, yukarıda ayrıntılı olarak izah edildiği üzere, hukuk sistemimizde sadece limited şirketler mevcut olmayıp, çıkarılabilmenin daha kolay olduğu kollektif ve komandit şirket gibi başka şirket türleri de öngörülmüştür. Üstelik limited şirket ortaklarına ortaklıkla yani sözleşmeyle bağlı kalma zorunluluğu da getirilmemiş, ortakların şirketten sözleşmedeki koşullarla çıkabilmesi mümkün kılındığı gibi haklı sebeple çıkabilmelerine de imkân tanınmıştır. Öte yandan sözleşme ile bağlı kalmak istemeyen ortağın, şirketin haklı sebeple feshini isteyebilmesi de mümkün kılınmıştır. Hatta limited şirketlerde ortağın şirketin haklı sebeple feshini istediği durumlarda, feshe alternatif olarak, *buy-out* olarak adlandırılan usul uyarınca fesih isteyen ortağın payının satın alınması da öngörülmüştür. Ayrıca Kanunda, azınlık haklarını koruyabilecek diğer bazı tedbirler daha öngörülmüş, ortaklardan birinin, diğer ortakların yol açtığı zararlara yönelik tazminat ve benzeri çeşitli davalar açabilmesi mümkün kılınmıştır. Bunun yanında sözleşmeyle, çıkarılmaya ilişkin koşullarda değişiklik yapılabileceği gibi oy çokluğu koşulunda azaltma mümkün olmasa da daha da güçleştirilme mümkündür. Dolayısıyla

bu gibi tedbir ve imkânlar, teşebbüs özgürlüğü kapsamında ortaklar arasında menfaatler dengesinin sağlandığını göstermektedir.

Limited şirketlerde, ortakların koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile sorumlu oldukları, şirketin alacaklıları ve diğer menfaat sahiplerinin mülkiyet hakları da gözetildiğinde kanun koyucunun tercihini sadece çoğunluk ortağın diğer ortakları çıkarma yönünde kullandığı, buna karşın diğer ortakların menfaatlerinin ise ortaklıktan çıkma ve şirketin feshi dahil alternatif bazı tedbirlerle korunduğu, tüm bu düzenlemeler ve açıklamalar ışığında, ortaklıktan çıkarılmaya ilişkin dava konusu kuralların tarafların menfaatlerini ölçüsüz bir şekilde zedelediği kanaatine ulaşılmaktadır. Çıkarılma müessesesinin, diğer ortak ya da ortaklar yanında üçüncü kişilerin de menfaatlerini ilgilendirdiği nazara alındığında, dava konusu kuralların ortaklar ve şirket alacaklıları arasındaki menfaat dengesini gözetmediği görülmektedir. Bu nedenlerle, dava konusu kuralların teşebbüs özgürlüğünün pozitif yükümlülüklerinin yerine getirilmesine hizmet etmediği ve bu bağlamda etkili bir yargısal mekanizmanın sağlanmadığının kabulü mümkün değildir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kuralların, iki ortaklı limited şirketler açısından Anayasa'nın 40. ve 48. maddelerine aykırı olmadığı kanaatinde olduğumuzdan, aksi yöndeki çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

KARŞIOY

1. Mahkememiz çoğunluğu, iki ortaklı limited şirketlerde ortaklardan birinin talebi üzerine diğer ortağın mahkeme kararıyla ortaklıktan çıkarılmasına imkân tanımayan kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çoğunluk görüşünde söz konusu düzenlemenin etkili başvuru hakkını ihlal ettiği kabul edilmiştir. Aşağıda açıklanan gerekçelerle bu sonuca katılmıyorum.

2. Öncelikle belirtmek gerekir ki dava konusu kuralın anayasal denetiminde uygulanacak inceleme çerçevesinin doğru belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Kural, doğrudan bireylerin mahkemeye erişimini sınırlayan veya tamamen ortadan kaldıran bir düzenleme niteliğinde değildir. Düzenleme esas itibarıyla ticaret hukuku alanında şirket yapısına ve ortaklık ilişkisine dair bir tercih içermektedir. Bu nedenle kuralın değerlendirilmesinde öncelikle Anayasa'nın 48. maddesinde güvence altına alınan teşebbüs özgürlüğü ile bu özgürlüğe ilişkin devletin pozitif yükümlülükleri dikkate alınmalıdır.

3. Şirketler hukuku alanında kanun koyucunun geniş bir düzenleme yetkisine sahip olduğu kuşkusuzdur. Zira ticari hayatın işleyişi, ekonomik güven, şirketlerin sermaye yapısı ve alacaklıların

korunması gibi unsurlar bu alandaki düzenlemelerde birlikte gözetilmesi gereken hususlardır. Kanun koyucu bu çerçevede farklı şirket türleri öngörmüş; her birinin kuruluşu, işleyişi ve ortaklık ilişkisinin sona ermesine ilişkin hükümleri farklı esaslara bağlamıştır. Bu farklılıklar, ticari hayatın ihtiyaçları ile menfaat dengelerinin sağlanması amacına yöneliktir.

4. Limited şirketlerin temel özelliği, ortakların sorumluluğunun koydukları sermaye ile sınırlı olmasıdır. Bu yapı yalnızca ortaklar bakımından değil, şirketle ekonomik ilişki kuran üçüncü kişiler ve alacaklılar bakımından da önem taşımaktadır. Ortaklıktan çıkarılmanın kolaylaştırılması hâlinde çıkarılan ortağa ayrılma akçesi ödenmesi gerekeceği ve bunun çoğu durumda şirket malvarlığında azalmaya yol açabileceği açıktır. Bu durum ise şirketle işlem yapan üçüncü kişilerin menfaatlerini etkileyebilecek niteliktedir. Dolayısıyla kanun koyucunun limited şirketlerde ortaklıktan çıkarılmayı sınırlayan bir sistem kurması, ticari hayatın güven ve istikrar içinde işlemesini sağlamaya yönelik meşru bir tercihtir.

5. Dava konusu kural, iki ortaklı limited şirketlerde ortaklardan birinin diğer ortağı tek taraflı olarak ortaklıktan çıkarabilmesine imkân tanımamaktadır. Bu düzenleme, esas itibarıyla sözleşmenin taraflarından birinin diğerini iradesi dışında ortaklık ilişkisinden çıkararak şirket yapısını tek taraflı biçimde değiştirmesini engellemektedir. Şirket ilişkisinin sözleşmeye dayandığı dikkate alındığında bu yaklaşımın hukuk düzeninin genel ilkeleriyle uyumlu olduğu açıktır.

6. Nitekim karşılaştırmalı hukuk incelendiğinde de limited şirketlerde ortaklıktan çıkarılma meselesine ilişkin yeknesak bir modelin bulunmadığı görülmektedir. Bazı hukuk sistemlerinde bu kurum oldukça sınırlı hâllerde kabul edilirken, bazı sistemlerde ise hiç öngörülmemiştir. Bu durum, kanun koyucunun söz konusu alanda farklı düzenleme modelleri benimseyebileceğini göstermektedir. Dolayısıyla dava konusu kuralın belirli bir modelden ayrıldığı gerekçesiyle tek başına anayasal sorun oluşturduğundan söz edilemez.

7. Ayrıca ortaklık ilişkisi özünde bir sözleşmeye dayanmaktadır. Hukuk düzeninde farklı şirket türlerinin öngörülmüş olması, girişimcilerin faaliyetlerini hangi hukuki yapı altında sürdüreceklerine ilişkin tercih yapabilmelerine imkân tanımaktadır. Limited şirket ortakları, bu şirket türünün yapısı gereği ortaklıktan çıkarılmanın sınırlı hâllerde mümkün olduğunu bilerek veya bilmesi gerektiği hâlde bu ortaklığa katılmaktadır. Ticari hayatta faaliyet gösteren kişilerin basiretli davranma yükümlülüğü de bu değerlendirmeyi desteklemektedir.

8. Öte yandan iki ortaklı limited şirketlerde ortaya çıkabilecek uyuşmazlık ve kilitlenme hâllerine karşı hukuk sisteminde tamamen korumasız bir durum söz konusu değildir. Ortakların şirket sözleşmesinde alım veya satım haklarına yer vermeleri, belirli konularda üstün oy hakkı tanınması ya da ortaklar arasında ayrı sözleşmeler yapılması mümkündür. Bunun yanında ortakların haklı sebeple şirketten çıkma veya şirketin feshini talep etme imkânı da bulunmaktadır. Hatta bazı durumlarda mahkeme tarafından feshe alternatif çözümler de üretilebilmektedir. Bu nedenle hukuk sisteminin ortaklar arasındaki uyuşmazlıklar bakımından etkisiz kaldığı söylenemez.

9. Çoğunluk kararında kuralın etkili başvuru hakkı kapsamında ihlal oluşturduğu kabul edilmiştir. Ancak bu yaklaşımın benimsenmesi hâlinde, yalnızca dava konusu düzenleme bakımından değil şirketler hukukunun diğer alanları bakımından da benzer sonuçlara ulaşılması gündeme gelebilecektir. Zira bazı şirket türlerinde ortaklıktan çıkarılma kurumunun hiç öngörülmemiş olması veya önemli kararlar için nitelikli çoğunluk aranması nedeniyle karar alma süreçlerinde güçlük yaşanabilmesi, şirketler hukukunun bilinçli tercihlerinden biridir. Bu gibi düzenlemelerin her birinin etkili başvuru hakkı kapsamında değerlendirilerek anayasal ihlal sonucuna ulaştırılması, kanun koyucunun bu alandaki düzenleme yetkisini aşırı derecede daraltabilecek niteliktedir.

10. Anayasa'nın 48. maddesi kapsamında teşebbüs özgürlüğüne ilişkin pozitif yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği değerlendirilirken kanun koyucunun bu alanda geniş bir takdir yetkisine sahip olduğu kabul edilmelidir. Kanun koyucu ticari hayatın gereklerini, şirketlerin yapısını ve ekonomik dengeleri gözeterek düzenleme yapabilir. Bu kapsamda ortaklar ile şirket alacaklılarının ve ticari hayatın diğer aktörlerinin menfaatleri arasında makul bir denge kurulması yeterlidir.

11. Somut olayda kanun koyucunun limited şirketlerin sermaye yapısını korumaya ve ticari hayatın güven içinde işlemesini sağlamaya yönelik bir sistem kurduğu, buna karşılık ortakların haklarını koruyabilecek çeşitli hukuki imkânlar da öngördüğü anlaşılmaktadır. Bu nedenle söz konusu düzenlemenin teşebbüs özgürlüğüne ilişkin pozitif yükümlülüklerin yerine getirilmediği sonucuna götürdüğü söylenemez.

12. Sonuç olarak dava konusu kuralın ticari hayatın gerekleri, şirketlerin yapısı ve menfaat dengeleri gözetilerek düzenlendiği, ortakların tamamen hukuki korumadan yoksun bırakılmadığı ve kanun koyucunun bu alandaki takdir yetkisinin sınırlarının aşılmadığı kanaati ile kuralın Anayasa'ya aykırı olmadığı ve iptal edilmemesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne iştirak etmemekteyim.

Üye

Yıldız SEFERİNOĞLU